

Василь ІЛЬНИЦЬКИЙ
(Дрогобич, Україна)
Ігор СОЛЯР
(Львів, Україна)

**НАУКОВА, НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ
ІНСТИТУТУ УКРАЇНОЗНАВСТВА ІМ. І. КРИП'ЯКЕВИЧА
НАН УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ**

Російсько-українська війна, витоки якої сягають 2014 р., трансформувала установлені напрями наукової діяльності Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України: відкориговано тематику наукових досліджень структурних підрозділів, започатковані нові наукові проєкти, пожвавлено співпрацю з міжнародними науковими установами, посилено роботу науковців із засобами масової інформації.

Чимало науково-дослідних робіт Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, які стосуються російсько-української війни, у 2014–2021 рр. виконувалися у рамках конкурсної тематики Академії Наук. Серед найважливіших проєктів: «Соціокультурна інтеграція та адаптація переселенців Донбасу та Криму: західноукраїнський вектор» (2016 р.) (цільова програма наукових досліджень НАН України «Інтеграція Донбасу і Криму в політико-правовий і соціокультурний простір України: історичний досвід, сучасні виклики, перспективи») (науковий керівник – д.і.н., проф. М.Р. Литвин), «Цивільно-військове співробітництво на території Донецької та Луганської областей: моделі, тенденції, перспективи» (2018 р.) (цільова комплексна програма наукових досліджень НАН України «Інтеграція Донбасу і Криму в політико-правовий і соціокультурний простір України: історичний досвід, сучасні виклики, перспективи») (науковий керівник – д.і.н., проф. І.Г. Патер), ««Ідея Європи» в суспільному дискурсі сучасної України» (2019 р.) (науковий керівник – д.і.н., проф. І.Я. Соляр), «Воєнно-політичні інтереси України в ієрархії суспільних пріоритетів (кінець ХХ – початок ХХІ століть)» (2021 р.) (цільова програма наукових досліджень НАН України «Суспільний ідеал і політичні інтереси в Україні») (науковий керівник – д.і.н., проф. І.Я. Соляр).

Результатом виконання наукових проєктів стали фундаментальні колективні монографії: «Між війною і соборністю. Соціокультурна інтеграція та адаптація переселенців з Донбасу та Криму. Західноукраїнський вектор» (відп. ред. М.Р. Литвин) (Львів, 2017), «Цивільно-військове співробітництво на території Донецької та Луганської областей: моделі, тенденції, перспективи» (відп. ред. І.Г. Патер) (Львів, 2018 р.), «Ідея Європи в суспільному дискурсі сучасної України» (відп. ред. І.Я. Соляр) (Львів, 2019), «Воєнно-політичні інтереси України в ієрархії суспільних пріоритетів (кінець ХХ – початок ХХІ століть)» (відп. ред. І.Я. Соляр) (Львів, 2021)

У 2019–2020 рр. у рамках конкурсу проєктів науково-дослідних робіт молодих учених НАН України, Інститут українознавства виконував НДР ««Велика Польща» та «Русській мір»: Україна у суспільно-політичному дискурсі та зовнішньополітичних доктринах сусідніх держав» (науковий керівник – к.і.н. О.А. Костюк). За результатами виконання наукового проєкту підготовлена однойменна монографія та аналітична

записка «Ідеологема «Русского міра»: виникнення, генеза, сприйняття в Україні» для органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства.

Проблеми російсько-української війни систематично порушуються на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях, організаторам / співорганізатором яких виступав Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Найрезонанснішими із них стали: Наукові читання імені академіка Ярослава Ісаєвича (Львів, 2014, 2018, 2020), «Цивільно-військове співробітництво на території Донецької та Луганської областей: моделі, тенденції, перспективи», «Проблеми дослідження українського визвольного руху» (Львів, 2018), «Релігійно-культурні процеси в країнах Центрально-Східної Європи: випробовування війною» (Львів, 2019), «Українсько-польські відносини в контексті суспільно-політичних і етнокультурних процесів у Центрально-Східній Європі (XX – поч. XXI століття)» (Львів, 2019), наукові семінари «Ідеї «окремшності» Донбасу та «російськості» Криму: від теорії до практики» (Львів, 2017), «Україна в міжнародній політиці часів холодної війни і першого посткомуністичного століття» (Львів, 2019).

Для органів центральної та місцевої влади підготовлено серію аналітичних доповідних, які показують базові ідеологеми «русского мира», розкривають загрози національній безпеці України, які акумулює Українська православна церква Московського патріархату. Також підготовлено рекомендації, які покликані покращити етнонаціональну політику держави в умовах російсько-української війни. Цикл статей, які присвячувалися російсько-українській війні, у 2014–2022 рр. опубліковані у збірниках наукових праць Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України: «Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність», «З історії західноукраїнських земель», «Новітня доба», «Україна–Польща: історична спадщина і суспільна свідомість», «Українсько-угорські етуди».

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації похвалило наукову, науково-організаційну діяльність Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, спрямовану на протидію агресії в гуманітарній сфері. Опубліковано колективні монографії «Українська еліта в другій половині XIX – на початку XXI ст.: особливості формування, трансформація уявлень, інтелектуальний потенціал. Західні землі» (відп. ред. І.Я. Соляр) (Львів, 2022 р.), «Росія – Україна: зради, союзи, війни» (відп. ред. М.Р. Литвин) (Львів, 2022). Значне зацікавлення не тільки науковців, але й громадськості викликали XI Наукові читання імені академіка Ярослава Ісаєвича на тему «Культура в контексті війни» (Львів, 2023), наукові семінари «Діяльність УПЦ МП як стратегія російської «м'якої сили» в Україні» (2022 р.), «Вразливість музеїв: війни і колекції» (2022 р.). У 2022 році започатковано постійно діючий науковий семінар Інституту «Російсько-українська війна: причини, перебіг, наслідки», в рамках якого прочитано лекцію доктором історичних наук, професором кафедри гуманітарних наук Національної академії сухопутних військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного А.І. Харуком «Російсько-українська війна: вступ до проблеми».